

Příslovečné určení

- závisí na slovese, přídavném jméně, příslovci
- vyjadřuje okolnosti v širokém slova smyslu – čas, místo, způsob, míru....

Druhy příslovečných určení

- Příslovečné určení
času

- Příslovečné určení
místa

- Příslovečné určení
způsobu

- Příslovečné určení
příčiny

Příslovečné určení
účelu

Příslovečné určení
podmínky

Příslovečné určení
přípustky

Příslovečné určení
zřetele

Příslovečné určení času

Odpovídá na otázky: **DOKDY?**

Zůstaneme v Tatrách **do neděle**.

Zvládnete to **do zítřka?**

ODKDY?

Veletrh probíhá **od pondělí**.

To maso v ledničce zůstalo **ze soboty/od soboty**.

Příslovečné určení času

Odpovídá na otázky: **KDY?**

Vrátil se až druhého **dne**. // **na** druhý **den**.

Informace by měly přijít každým **dnem**.

NA KDY?

Jaké počasí hlásí **na sobotu**?

Připravte si tu prezentaci **na pondělí**.

Příslovečné určení místa

ODPOVÍDÁ NA OTÁZKY:

KDE? KAM? KUDY? ODKUD?

Celým **krajem** se prohnala sněhová vánice.

Paprsky slunce dopadaly **na** okenní **sklo**.

Kočka rychle skočila **přes plot**.

Ale pozor

Šli jsme dlouho hustým
lesem. – *přísl. určení
místa*

Paprsky slunce
dopadaly **na** okenní
sklo. – *přísl. určení
místa*

Cesta **lesem** byla příliš
dlouhá. – *přívlastek
neshodný*

Světelný odraz **od skla**
nás nepříjemně
oslňoval. – *přívlastek
neshodný*

Příslovečné určení způsobu (v užším slova smyslu)

- Tvářil se **překvapeně**.
- Nakonec to probíhalo zcela **odlišně od našich představ/předpokladů**.
- Dopadlo to **podle očekávání**.
- Host odešel z restaurace **bez zaplacení**.
- Naši reprezentanti bojovali **jako lvi**.
- Chodí **jakoby ve snách**.

Příslovečné určení způsobu - nástroje

- Mrkev *nakrájíme* ostrým **nožem** na malá kolečka.
- Dnes většina chalupářů *řeže* dřevo benzinovou **pilou**.
- Trávu na zahradě za chvíli *posečeme* motorovou **sekačkou**.
- Látku na tyto šaty *musíme nastříhat* speciálními **nůžkami**.

Příslovečné určení způsobu – nástroje x předmět

Předmět

- Neznámý člověk *pootočil* **hlavou**.
- Ryba *mrskla* **ocasem** a zmizela v potoce.
- Vítr silně *lomcoval* **větvemi** stromů.
- Kůň *kopal* všema čtyřma **nohama**.

Příslovečné určení

- Mrkev *krájíme* ostrým **nožem**.
- Řeže dřevo často benzinovou **pilou**.
- Trávu *posečeme* **sekačkou**.
- Látku stříháme speciálními **nůžkami**

Příslovečné určení prostředku

Konkrétní

- dopravní prostředek

Do práce jezdím **vlakem**.

Jeho oblibou bylo jezdit
na koni.

- jiný prostředek (např. **přísada** apod.)

Polévku dochutíme
kořením.

Abstraktní

Napovídáním nikomu
nepomůžeš.

Vysedáváním u počítače
si kazíš krční páteř.

Častým **křikem** si
poškozujete hlasivky.

Příslovečné určení výsledku děje

- Zeleninu nakrájíme **na** malé **kousky**.
- V pohádkách se princezny někdy proměňují **v** **labutě**.
- Závod dospěl **do** závěrečného **stádia**.
- Praslovanské nosovky se vyvinuly **v** různé **samohlásky**.

Příslovečné určení původu (zdroje, východiska), látky

- Zkameněliny pocházejí **z třetihor**.
- Dům zdědily **po babičce**.
- Vyjdeme **z** následujícího **předpokladu**.
- Nábytek je vyroben **z** kvalitního **dřeva**.

Příslovečné určení původce

Často je jím výraz v 7. pádě ve větě se slovesem v pasivu:

Vichřice	polámala	stromy.
Podmět	přísudek	předmět
Stromy	byly polámány	<u>vichřicí.</u>
Podmět	přísudek	přísl. určení původce děje

Příslovečné určení původce děje

Voda z řeky zatopila
několik sklepů.

*Několik sklepů bylo
zatopeno **vodou** z
řeky. (**vodou** – p. u.
původce)*

Parlament schválil
nové zákony.

Nové zákony byly
schváleny
parlamentem.